

תהלים (36)

הקב"ה, הוא יתברך שומע דוקא את צעקת הדל משום שדל הוא. אשר כל כך, בדפקנו על שערי רחמים בימי הדין, אנו ממהרים לצעוק בקול רם: לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כלומר: אל תבוא במשפט עמנו לבדוק במעשינו, אם ראויים אנחנו לפתוח לנו שער! ומהר עננו, כי בצרה גדולה אנחנו, "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", הקשיבה אל רינתנו כי דלוני מאוד, דוקא משום שדלים אנחנו! ספר "כמוצא שלל רב תהלים

אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דְּשָׁנֵי אָרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָא וַנִּפְשׁוּ לֹא חַיָּה... יָבֹאוּ וַיִּגְיְדוּ צִדְקָתוֹ לְעַם נוֹלָד פִּי עֲשֵׂה (כ.כ.ל. לב)

פירש האלשיך הקדוש, לפי מה שאמרו חז"ל (מגילה ד. טו) שמזמור זה נאמר על ידי אסתר, בשעה שנגזרה על אותו הדור כליה ח"ו, כי שני גופי עבירות היו בידם אז: סעודת אחשוורוש ומה שהשתחוו לצלם של נבוכדנצר. והנה, הזמן שבו השתחוו לצלם נבוכדנצר היה שנתיים אחר החורבן, ואילו הגזירה היתה שבעים ושמונה שנים לאחר מכן, לאחר שכל המשתחווים כבר מתו, ואף חלק מאלו שנהנו מסעודת אחשוורוש מתו בתוך עשר השנים שחלפו בין הסעודה לגזירה, ועל כן אמר: "אָכְלוּ" בסעודה, "וַיִּשְׁתַּחֲווּ" לצלם "כָּל דְּשָׁנֵי אָרֶץ", הם נוחי נפש מדושני ארץ, כלומר: והלא כבר מתו, ומה יתקנו? אך הענין הוא, ש"לְפָנָיו", לפני ה' יתברך בעולם העליון, "כְּרַעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָא" שמתו, כי יכנעו וישתחוו לו יתברך על מחילת העוונות הללו, וכן יכרעו אשר "וַנִּפְשׁוּ לֹא חַיָּה", הוא שמעי בן גרא, שבמה שהקדים פני דוד בשובו (שמואל ב. יט), ולא חיה אלא כדי ש"יעבדנו יסופר לה' לדוד", לתיקון הדור, כי: "לְעַם נוֹלָד פִּי עֲשֵׂה".

תוספת נפלאה על כך, כתב הגאון רבי צבי הירש הורביץ (בנו של בעל ה'הפלאה'): אמרו חז"ל: בזמן שבית המקדש קיים, מזבח מכפר על האדם ועכשיו שאין בית המקדש קיים, שולחנו של אדם מכפר עליו. מעתה זהו שהזכיר הפסוק שעיקר הכליון שנגזר עליהם היה על העוון שהשתחוו לצלם, אך הלא שולחנו של אדם מכפר, אולם אחר ששולחנם היה באיסור, שהרי אנו רואים שנהנו מסעודתו של אותו רשע, איך יכפר? ולפי זה ביאר את הפסוקים (להלן קו. כח- לה): וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֵּאָכְלוּ זִבְחֵי... וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם. דהיינו: על מה שחטאו על ידי התערבות שמתערבים בגוים, עדיין יש להם תקנה: להתכפר על ידי שולחנם שמכפר במקום מזבח, אבל מאחר והם מתערבים בגוים כל כך עד שאוכלים עמהם בשולחן

לאכול תולעת ולא איש: וְאֲנָכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ (כ.כ.ז). הרה"ק רבי דוד מלעלוב, נהג לומר בפסוק זה: "וְאֲנָכִי תוֹלַעַת". "וְלֹא אִישׁ", דהיינו נוח לי לאכול תולעת, מלאכול, כלומר מלצער בן אדם. שמעתי לפרש בדרך צחות. שדוד המלך אמר לאויבים שלו, דואג ואחיתופל: הרי מחשש רחוק של תולעת הנמצא בפרי, אתם חסידים ופרושים וזהירים להתרחק כמטחורי קשת, ואילו אותי אתם רוצים לבעלני חינם, גם אם אינני איש, אבל לא אהיה גרוע מתולעת. ספר "כמוצא שלל רב תהלים"

אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאֶחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶנּוּ (כ.כ. כג)
אמרו חז"ל (שבת נה:): מעולם לא יצתה מידה טובה מפי הקב"ה וחזר בה לרעה, חוץ מדבר זה, דכתיב (יחזקאל ט. ד): "וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲבוֹר בְּתוֹךְ הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם וְהַתִּייתָ תוֹ עַל מִצְחוֹת" וכו'... אמר לו הקב"ה לגבריאל: לך ורשום על מצחן של צדיקים תו של דיו, שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה. ועל מצחן של רשעים תו של דם, כדי שישלטו בהם מלאכי חבלה. אמרה מידת הדין לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מה נשתנו אלו מאלו? אמרה לה: הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים. אמר לו: רבונו של עולם היה בידם למחות ולא מיחו, אמר לה: גלוי וידוע לפני שאם מיחו בהם לא יקבלו מהם. אמרה לו: אם לפניך גלוי, לפניהם מי גלוי? מיד כתיב: "וּמִמְקַדְשֵׁי תַחְלוּ" (שם ו). ותני רבי יוסף, אל תקרי "מקדשי" אלא "מקודשי", אלו בני אדם שקיימו את התורה כולה, מאל"ף ועד תי"ו. ואיתא בקהלת (יב. יג): "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". ותירגם המתרגם: "סוף פתגם דאיתעביד בעלמא בצינעא כולה בעתיד לאתפרסמא ולאשתמעא לכל בני אנשא" וכו'... והנה כשיבא יום הדין הגדול והנורא, כשישפוט הקב"ה את כל העולם כולו ויביאו את האדם לדין, הם שם יתפרסמו כל מעשיו, הן בסתר הן בגלוי, ויתבעו ממנו דין וחשבון עליהם. ובודאי יתרץ האדם את עצמו ויאמר: לא אשם הנני כל כך, לפי שלא ידעתי את חומר העוון. והאשמים בזה הם התלמידי חכמים והלומדים שבעירי, שלא מיחו בי ולא הודיעו את חומר העוון, שאילו הוכיחו אותי הייתי נמנע מאותה פעולה. ולכן יהיה גורל התלמיד חכם כגורלו של האיש העושה הדבר.

חפץ חיים "לקוטי אמרים"

פִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקֵּץ עֲנֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פְּנֵי מִמֶּנּוּ וּבִשְׂעוֹ אֵלָיו שָׁמַע (כ.כ.כח)
למדנו מן הפסוק, שאמנם אצל בשר ודם, אין העניות 'מעלה' לפתיחת שער, אבל לא כמידת בשר ודם מידת

אחד מזבחי מתים שלהם, ממילא אין להם עוד במה להתכפר. ויש כאן מוסר השכל לזהירות הנצרכת בשולחנו של אדם. שאם האוכל הוא כהלכה יכול השולחן לכפר, אך אם חלילה לא מקפידים, במה יתכפרו באין מקדש ומזבח וכהן משרת? **ספר כמוצא שלל רב תהלים**

כשה' רועה אותי, אני יודע שהכל לטובה!
מְזֻמָּר לְדוֹד ה' רְעִי לֹא אֶחָסֶר. בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי עַל מִי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי. נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֲנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ. גַּם כִּי אֶלֶף בְּגִיָּא צִלְמֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֶתָּה עֲמָדִי שְׁבִטָּךְ וּמִשְׁעֲנֹתֶךָ הִמָּה יִנְחֲמֵנִי. (כג. א-ד)

פירש רב חיים מוואלוזין את הבטחון האמיתי, ממשיל דוד המלך לצאן, שכל מחסורם על הרועה ואין להם כל טרדות ודאגות, כך ישליך האדם את יהבו על הקב"ה ויבטח שהוא ידאג לכל מחסורו. זו כוונת הפסוק: "ה' רְעִי", שהקב"ה בעיני הוא כרועה לצאן ואם: "לֹא אֶחָסֶר". ואף כאשר הוא מתנהג עמי שלא כרצוני, הרי האמת זה רק לטובתי, ואף זאת יובן במשל הרועה והצאן: כי לפעמים ירצה השה ללכת למקום אחר והרועה לא מניח לו ללכת, והשה אינו מבין מדוע, אולם כוונת הרועה הוא לטובה, כי המקום הנוכחי הוא מקום מרעה שמן טוב. וזו כוונת הפסוק: "בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי", כלומר: מה שהוא מרביץ אותי על מקומי, הרי זה משום ה"נאות דשא" שיש פה. ולפעמים יקרה להיפך: שהשה ירצה לנוח והרועה לא יניח לו, אלא ינהל אותו הלאה נגד רצונו, ואף זאת לטובתו, משום שצריך לשתות לאחר האכילה ובמקום שאליו הוא מוביל את השה יש מעיין. זו הכוונה: "עַל מִי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי", כלומר: כאשר הוא מנהלני למקום אחר נגד רצוני, הרי זה כדי שאגיע למי מנוחות שבמקום ההוא. כך גם הקב"ה רועה אותנו, וכאשר הוא רואה שבמקומנו אינו טוב עבורנו, הוא מעתיק אותנו למקום אחר. ורק אנו, שאיננו מבינים את הטוב הצפון לנו מכך, מצטערים על שהוכרחנו לעבור למקום אחר. עוד מוסיף הפסוק: "גַּם כִּי אֶלֶף בְּגִיָּא צִלְמֹת", דהיינו: לפעמים אנו רואים שגם באחרית הדבר לא צמח שם ענין טוב, וכמו גיא צלמות שכולו רע, ואף על פי כן "לֹא אֵירָא רַע", כי בודאי מגיעים לנו יסורים המזככים את החומר המבדיל אותנו מהקב"ה, "רַע כִּי אֶתָּה עֲמָדִי", דהיינו: שעל ידי היסורים מסתלקת המחיצה המבדילה בינינו, וכעת אתה עמדי, ו"שְׁבִטָּךְ וּמִשְׁעֲנֹתֶךָ הִמָּה יִנְחֲמֵנִי"!

הוסיף על כך בנו הגאון רבי יהושע העשיל לוי: יש שני מקלות: מקל נועם ומקל חובלים. מקל נועם הוא למשענת, להתהלך בחוץ, ומקל חובלים הוא מקל שבו מייסרים ומכים, והוא הנקרא "שבט נוגש", וזה הכוונה: הן "שְׁבִטָּךְ", שהוא מידת הדין, והן "מִשְׁעֲנֹתֶךָ", שהוא מידת הרחמים, שניהם האחד "יִנְחֲמֵנִי", כי אני יודע שהכל לטובה!

רבי חיים מוואלוזין בספרו "רוח חיים"

הלכה: מיחם שנגמרו בו המים ויש חשש סכנה

רוב המיחמים החדשים יש בהם מתג ביטחון שמכבה את המיחם בשעה שהמים יורדים מתחת לגופי החימום, וזאת בכדי שהגוף לא יתפוצץ. אולם אם המתג שבור או במיחם מים ישן בו אין מתג ביטחון, אין להוסיף מים כיון שיש בזה איסור דאורייתא של מבשל, לכן לכתחילה יאמר לגוי לנתק את המיחם מהחשמל, כיון שלרוב הפוסקים הוצאת התקע אסורה מדרבנן וע"י גוי מותר בהפסד מרובה. ואם אין גוי מותר להוציא התקע על ידי יהודי בשינוי.

ספר "הליכות שבת" מאת רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: הטוב הוא למורת רוחנו, כל עוד לא נעשינו ראויים לו
ספר "שמחלה"

חקירה: פסיק רישא

כמה פעולות בזו אחר זו, כגון המרבה לסרק, מעשה אחד, ודנים על כולם יחד האם הם פסיק רישא, או כמה מעשים נפרדים, ודנים על כל אחד בנפרד. (מנוחת עמי יד-7 עמוד 98)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בער וכסיל

היהודי הקדוש מפשיסחה היו לו שני מתנגדים מושבעים, שירדו לחייו והיה שם אחד בער ושם השני יקותיאל (בהגיה אידיש יקיסיל), קרא עליהם את הכתוב: "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין זאת"
ספר "חד וחלק" חלק ד' דף (קנב)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, יואל שמעון ישראל בן פנינה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr